

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets De Marke III, Mariënberg

projectnummer: P000384

Onderwerp: Beknopte natuurtoets woongebied De Marke III, Mariënberg

Datum: 27-09-2021

Inleiding

KADER

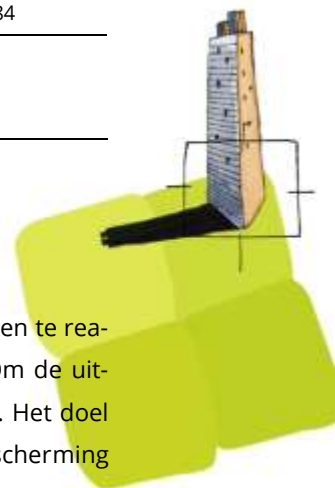
In verband met de plannen van de gemeente Hardenberg om een woonwijk met 22 woningen te realiseren aan de noordzijde van Mariënberg, wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets op 2 september 2021 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: licht bewolkt, droog, circa 18°C en een zwakke wind.

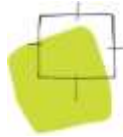
PLANGEBIED EN PLANNEN

Het plangebied bestaat uit een akkerperceel aan de noordoostzijde van Mariënberg (figuur 1). Het perceel wordt gebruikt als aardappelakker. Het plangebied grenst aan de zuidwest- en noordwestzijde aan bebouwing en aan de overige zijdes aan akkers. Op het perceel is geen bebouwing, permanent oppervlaktewater of opgaande beplanting aanwezig.

De plannen bestaan uit de realisatie van een woonwijk waarbij 22 woningen worden gebouwd, wegen worden aangelegd en groen wordt aangeplant. Hiervoor wordt grond vergraven en vegetatie verwijderd.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

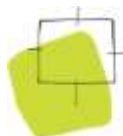

Figuur 1. Locatie van het plangebied (rood). Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl.

Foto's 1 en 2. Impressie van het plangebied op 2 september 2021. Links het zicht op de noordoostzijde van het plangebied vanuit het westen. Rechts het zicht op het plangebied vanuit het noorden.

Foto's 3 en 4. Links het zicht op de zuidzijde van het plangebied. Rechts de westzijde van het plangebied gezien vanuit het oosten.

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

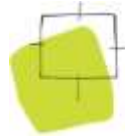
Van deze laatstgenoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste vijf jaar uit de Nationale Database Flora en Fauna² (© NDFF - 21 september 2021 07:56:51) blijkt dat binnen een straal van 0 - 2 km rond het plangebied beschermde diersoorten bekend zijn. Het gaat om vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, reptielen en een amfibie (poelkikker).

Het plangebied was tijdens het veldbezoek in gebruik als aardappelakker. Op de akker en in de grasstroken langs de randen van de akker groeien algemene gras- en kruidensoorten, zoals duizendblad, Engels raaigras, hanenpoot, bijvoet, vogelmuur, boerenwormkruid, melganzenvoet en rode klaver. De aangetroffen soorten duiden op voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden. Gezien de afwe-

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

zigheid van geschikte groeiplaatsen, de terreingesteldheid en voedselrijkdom van het plangebied en het ontbreken van waarnemingen van beschermde planten (NDFF), zijn beschermde plantensoorten niet in het plangebied te verwachten.

Door het ontbreken van bebouwing kunnen nesten van vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen als huismus en gierzwaluw uitgesloten worden. In of om het plangebied staan ook geen bomen waar nesten van vogels met jaarrond beschermde nesten in kunnen zitten. Het plangebied zal mogelijk wel een onderdeel vormen van het foerageergebied van enkele vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals de uit de omgeving bekende buizerd en sperwer (NDFF).

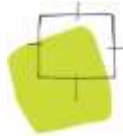
Kritische weide- en akkervogels (zoals grutto, tureluur en wulp) worden door hun grote verstoringsgevoeligheid, de nabijheid van bebouwing en afwezigheid van geschikt leefgebied (zoals vochtige kruidenrijke graslanden) niet verwacht. Tijdens het veldbezoek is een gele kwikstaart met jongen waargenomen. Deze soort kan in de groenstroken langs de akkers broeden. Nesten van algemene akkervogels als gele kwikstaart zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Uit de omgeving zijn waarnemingen bekend van vleermuizen, zoals gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis (NDFF). Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten kunnen door het ontbreken van bebouwing worden uitgesloten. In of rondom het plangebied staan ook geen bomen die holtes of scheuren kunnen hebben die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Het perceel kan wel een klein onderdeel vormen van het foerageergebied van soorten als laatvlieger en rosse vleermuis, die in open gebieden kunnen foerageren. In het plangebied zijn geen watergangen of opgaande groenstructuren aanwezig die onderdeel kunnen zijn van een essentiële vliegrouete voor vleermuizen.

De groene randen van de percelen vormen geschikt leefgebied voor grondgebonden zoogdiersoorten, zoals veldmuis en haas. Voor deze soorten geldt in de Overijssel een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen.

In de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde bever, boommarter, bunzing, das, eekhoorn, egel, otter en steenmarter bekend (NDFF).

Geschikt leefgebied met brede watergangen voor bever en otter is niet in het plangebied aanwezig. In en om het plangebied staan geen bomen die nesten van eekhoorn of geschikte holtes voor boommarter kunnen hebben. Op de akker zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor egel, zoals een dikke laag bladmateriaal in houtsingels of rommelhoekjes op woonerven, aanwezig. Hooguit foerageert de soort af en toe in het plangebied. Op het perceel is geen geschikt leefgebied voor marterachtigen hermelijn, wezel, bunzing of steenmarter aanwezig. Deze soorten hebben verblijfplaatsen in houtstapels en holen en maken gebruik van lijnvormige elementen met voldoende dekking om zich langs voort te bewegen. Gezien de afwezigheid van deze elementen worden geen verblijfplaatsen van de genoemde marterachtigen op de percelen verwacht. In de ruigtestrook ten westen van de akker kun-

nen wel hollen zitten die geschikt zijn voor kleine marterachtigen om in te verblijven. Deze marterachtigen zullen hooguit incidenteel in het plangebied foerageren, aangezien het een erg open gebied is. Dassenburchten of andere sporen van dat zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen.

Geschikt voortplantingswater voor amfibieën is niet op de akker aanwezig. De groene randen van de akkers vormen mogelijk geschikt landbiotoop voor enkele algemene amfibieënsoorten, zoals de uit de omgeving bekende gewone pad en bruine kikker (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Overijssel een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. De in de omgeving bekende niet-vrijgestelde amfibieënsoort poelkikker (NDFF) is door het ontbreken van geschikt voortplantingswater niet in het plangebied te verwachten. Ook andere niet-vrijgestelde amfibieënsoorten zijn niet te verwachten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving (NDFF).

De beschermde reptielensoorten levendbarende hagedis en adder zijn bekend uit de omgeving van het plangebied (NDFF). In het plangebied is geen geschikt leefgebied voor deze soorten, zoals open bossen, ruige graslanden (levendbarende hagedis), heide- en veengebieden aanwezig. Deze en andere niet-vrijgestelde reptielensoorten zijn niet te verwachten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving (NDFF).

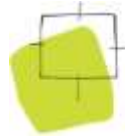
Overige beschermde soorten, zoals uit de soortgroep vissen en ongewervelden, zijn gezien de terreingesteldheid en/of het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving (NDFF) niet in het gebied te verwachten.

TOETSING

Als gevolg van de plannen gaan geen jaarrond beschermde nesten van vogels of verblijfplaatsen van vleermuizen of andere niet-vrijgestelde diersoorten verloren.

Bij de uitvoering van het plan kan het gebied minder geschikt worden als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd en sperwer. Het plangebied vormt hooguit een zeer klein deel van het foerageergebied van deze soorten en in de directe omgeving van het plangebied is in ruime mate alternatief en deels bovendien hoogwaardiger foerageergebied voor deze soorten aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden niet op.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat, indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van algemene vogelsoorten kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met

het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Wanneer de ruigtestrook ten westen van het perceel behouden blijft, gaan geen verblijfplaatsen van kleine marterachtigen verloren. Wanneer deze ruigtestrook wordt heringericht gaan mogelijk wel verblijfplaatsen van kleine marterachtigen verloren en is nader onderzoek nodig naar de aanwezigheid van kleine marterachtigen.

Het gebied zal naar verwachting na de bouw van de woningen niet ongeschikt worden voor de te verwachten algemene vleermuissoorten die zowel in open gebied als in bebouwd gebied foerageren. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief en deels ook hoogwaardiger foerageergebied voor deze soortgroepen aanwezig. Verder zijn de groene randen van de akker marginaal geschikt als foerageergebied voor egel en marterachtigen. Deze soorten zullen hier hooguit incidenteel foerageren. Als gevolg van de plannen gaat geen essentieel foerageergebied van deze soorten verloren en in de omgeving is in ruime mate en hoogwaardiger alternatief foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op het foerageergebied van vleermuizen en marterachtigen treden niet op.

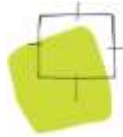
Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen tot slot enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën en grondgebonden zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Overijssel. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

Voor het onderhavige plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het nationale natuurbeleid. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Overijssel uitgewerkt in de Omgevingsvisie Overijssel en de bijbehorende Omgevingsverordening Overijssel 2018. Het NNN in Overijssel kent geen externe werking.

INVENTARISATIE

Het dichtstbijzijnde in het kader van de Wnb beschermd gebied is het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied. Dit gebied ligt circa 1,2 km ten zuidwesten van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als NNN, een bos, ligt circa 200 m ten noordwesten van het plangebied.

TOETSING

Het plangebied ligt op ruime afstand van het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied en is van dit gebied gescheiden door graslanden, wegen en bebouwing. Hierdoor kunnen negatieve effecten, zoals verstoring door trillingen, licht of geluid, worden uitgesloten.

Een eventuele toename van stikstofdepositie als gevolg van bouwwerkzaamheden in de aanlegfase is op basis van de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering vrijgesteld van vergunningsplicht. Dat geldt niet voor eventuele toename in de gebruiksfase. Over deze afstand kan in potentie sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden tijdens de gebruiksfase. Daarom dient een AERIUS-berekening te worden gemaakt waaruit blijkt of tijdens de aanleg- en gebruiksfase al dan niet sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/jaar in stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden.

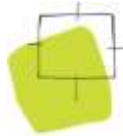
Gezien de terreinomstandigheden, de afstand tot beschermde gebieden, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van de ontwikkeling, kunnen met betrekking tot het voorgenomen plan negatieve effecten op het NNN worden uitgesloten. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

INVENTARISATIE

Er staan geen bomen in het plangebied. Het indienen van een kapmelding bij de provincie is niet nodig.

Conclusie

Voor dit plan is op 2 september 2021 een veldbezoek gedaan en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Op basis van het veldbezoek en de verspreidingsgegevens is een voldoende beeld van de natuurwaarden in het gebied verkregen om de toetsing aan de Wnb op te baseren. Uit deze toetsing komt naar voren dat het plan niet zal leiden tot negatieve effecten op beschermde soorten, mits bij de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen van vogels. Nader onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing van de Wnb voor beschermde soorten is niet nodig.

De ruigtestrook ten westen van het perceel is mogelijk onderdeel van het leefgebied van kleine marterachtigen wezel, hermelijn en bunzing. Wanneer wordt besloten deze ruigtestrook wel her in te richten, is nader onderzoek naar de aanwezigheid van kleine marterachtigen nodig.

Op basis van de stikstofberekening kan worden bepaald of een vergunning van de Wnb nodig is voor uitvoering van het plan. Een nadere analyse van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. De ontwikkeling is op het punt van provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet in strijd met de provinciale ruimtelijke verordening.